

سخن نخست

هویت در دو حوزه شکلی (محدوده جغرافیایی، ابنیه تاریخی، پوشاک و...) و محتوایی (ارزش‌ها، افتخارات، آداب و رسوم و...) از خلال مواجهه با غیر و بر بستری از تعاملات اجتماعی معنا می‌یابد. اگر مهم‌ترین کارکرد هویت را ایجاد همبستگی و همانندی بدانیم، روشن است که هر چه همبستگی و انسجام در میان ملتی بیشتر باشد، قدرت آن ملت افزون‌تر خواهد شد. واقعیت فرهنگی عصر حاضر حکایت از گسترش هویت‌های فراگیر و فرهنگ‌های فرامحلی، فراملی و حتی جهانی دارد. چنان که مطالعات اخیر انجام شده بر روی جوانان ایرانی، حاکی از آن است که جوانان ضمن حفظ عناصری از هویت‌های خاص (مانند تعلق به شهر محل تولد، محله و...) همزمان تعلق خود را به جامعه جهانی ابراز می‌کنند. گسترش جریان‌های جهانی و شکل‌گیری جامعه فراملی، دولت‌ها را در عرصه هویت‌سازی دچار مشکل می‌کند. در چند دهه اخیر، جریان‌های بین‌المللی شدن و جهانی شدن، موجب شده است تا عامل فرهنگ و شناخت سطوح مختلف آن اهمیت بیشتری پیدا کند. یکی از ابعاد جهانی شدن، فراگیری گفتمان غالب است و یکی از راه‌های

❖ ۸ فصلنامه فرهنگ مردم ایران

مقابله با یکپارچگی جهانی، حفظ سنت‌هایی است که در قالب سبک زندگی به‌عنوان بخش اصلی تمدن و متن زندگی انسان جاری است.

در این شماره از فصلنامه «فرهنگ مردم ایران» تلاش شده است جلوه‌های مختلف سبک زندگی ایرانی در قالب پوشاک (با مقاله‌های «بازنمایی عوامل مؤثر بر شکل‌گیری سبک پوشاک ایرانیان»، «بررسی نشانه‌شناختی پوشاک زنان در آذربایجان» و «سوزن‌دوزی‌های پوشاک زنان بلوچ»)، اوقات فراغت (با مقاله‌های «فضاهای مجازی در ساخت اجتماعی واقعیت؛ وایبر» و «اسباب‌بازی‌های چوبی سنتی در ایران؛ تداوم فرهنگ بومی») بررسی شود. همچنین مقالاتی نیز به بازنمایی عناصر بومی در مجموعه‌های نمایشی (با مقالات «توصیف فضا و محتوای آداب غذایی دوره صفوی و «قابلیت‌های استفاده از نمایش‌های بومی در رسانه ملی») اختصاص یافته است. امید است مجموعه پیش‌رو، مورد بهره‌برداری برنامه‌سازان رسانه ملی قرار گیرد.

سردبیر